

MOTAC (MOTORcycle ACCidents) : Onderzoek naar de oorzaken van ongevallen met motorrijders in België.

Naar aanleiding van de Ministerraad van 15/12/2010 en op voorstel van de Staatssecretaris voor Mobiliteit, zal het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid een studie uitvoeren over zware en dodelijke verkeersongevallen in België waarbij minstens één motorfiets betrokken was.

Elk jaar telt men ongeveer 15% gemotoriseerde tweewielers onder de verkeersdoden. 4 op 5 omgekomen bestuurders van gemotoriseerde tweewielers zijn bestuurders van motorfietsen. In 2008 vielen er bij motorfietsongevallen op onze wegen 108 doden, ofwel 11,4% van het totaal aantal verkeersdoden en 777 zwaargewonden, ofwel 11,5% van het totaal aantal zwaargewonden. Tegelijkertijd zijn motorrijders slechts goed voor 1% van het totaal aantal afgelegde kilometers. Deze cijfers illustreren het verhoogde risico voor motorrijders om zwaar of dodelijk gewond te geraken en tonen tevens het belang aan van deze categorie weggebruikers in de verkeersveiligheidsbalans.

Het project MOTAC (MOTORcycle ACCidents) heeft tot doel om meer te weten te komen over de oorzaken en omstandigheden van ongevallen waarbij motorrijders betrokken zijn in België. Dit project zal het mogelijk maken om de kenmerken van motorfietsongevallen in functie van de ernst ervan te bepalen en om vervolgens doelgerichte en efficiënte maatregelen te formuleren.

Onze kennis over de accidentologie van motorfietsen in België is voornamelijk gebaseerd op de statistische gegevens uit de VOF (“Analyseformulieren voor verkeersongevallen met doden of gewonden”). Het gaat hierbij om formulieren die door de politiediensten worden ingevuld. Deze gegevens blijken echter onvoldoende om over te gaan tot een gedetailleerde studie van ongevallenoorzaken, en meer in het bijzonder voor de ongevallenoorzaken die eigen zijn aan motorfietsen.

Om conclusies te formuleren over de oorzaken en factoren die bijdragen tot ongevallen van gemotoriseerde tweewielers (bromfietsen en motorfietsen), vormen de resultaten van het Europees project MAIDS (Motorcycle Accident In-Depth Study)¹ referentiepunten. Van 1999 tot 2000, werden er 921 diepteonderzoeken uitgevoerd van ongevallen in vijf Europese testgebieden: Duitsland, Spanje, Frankrijk, Italië en Nederland.

Uit de vergelijking van de gegevens van MAIDS met de Belgische statistieken uit 2008 blijkt dat enkele kenmerken in de accidentologie van motorfietsen in België niet overeen komen met de resultaten van MAIDS. Bijvoorbeeld : Het aandeel van de motorfietsongevallen in de bebouwde kom bedraagt 55% in België tegenover 62% in MAIDS; het aandeel van de ongevallen waarbij slechts één motorfiets en geen andere voertuigen betrokken zijn, bedraagt 23% in België tegenover 14% in MAIDS; ook de leeftijdscategorieën van de motorfietsbestuurders verschillen (zie tabel 1).

---

¹MAIDS (Motorcycle Accident In-Depth Study) (2004). In-depth investigations of accidents involving powered two wheelers. Final Report. <http://maids.acembike.org>

Tabel 1 : Percentage motorfietsbestuurders betrokken bij een verkeersongeval in functie van hun leeftijd

Leeftijd van de bestuurder	België (2008)	MAIDS onderzoek (1999-2000)
jonger dan 25 jaar	29,3%	19,2%
tussen 26 en 39 jaar	50,3%	38,3%
tussen 40 en 54 jaar	18,0%	35,0%
ouder dan 55 jaar	2,3%	6,5%

De geobserveerde verschillen tussen de Belgische gegevens en deze van de MAIDS studie kunnen mogelijk verklaard worden door het feit dat de resultaten van de MAIDS studie reeds enigszins gedateerd zijn en de evolutie van het gebruik van gemotoriseerde tweewielers in de loop van de laatste jaren. De afwijkingen kunnen ook te wijten zijn aan de gebruikte methodologie : ander landen, andere gewoonten, andere samenstelling van de weggebruikers, en aan het probleem van de representativiteit van de onderzoeksgebieden (leeftijd, geslacht, soort omgeving...).

De doelstelling van het project MOTAC bestaat erin om de causaliteit van motorfietsongevallen in België te bepalen en om aanbevelingen te doen ter preventie van deze ongevallen. De gekozen methodologie is gebaseerd op een diepteonderzoek van een representatieve steekproef van processen-verbaal - en/of van expertenverslagen uit gerechtelijke dossiers - van ongevallen waarbij minstens één motorfiets met doden en/of zwaargewonden betrokken was in de periode 2009-2010. De dossiers zullen aangevuld worden met gegevens afkomstig van de inspectie van de plaats waar het ongeval plaatsvond en met andere informatiebronnen.

Deze werkwijze laat toe om de meest relevante gegevens te verkrijgen over het drieluik bestuurder-voertuig-omgeving, het verloop van het ongeval, de verklarende factoren, de oorzaken van de disfuncties die tot het ongeval geleid hebben, de rijervaring, de gebruikte veiligheidsuitrusting ...

Dit project voorziet niet alleen in een grondige verdieping van de analyse van verkeersongevallen in vergelijking met de mogelijkheden van de verkeersongevallenformulieren (VOF), maar betekent tegelijk ook een belangrijke evolutie voor de accidentologie in België. De verkregen resultaten zullen het verkeersveiligheidsbeleid op de meest gepaste manier ondersteunen.

Het BIVV heeft reeds diepteonderzoek van verkeersongevallen uitgevoerd, op nationaal niveau betrof het de dodelijke ongevallen op autosnelwegen, en op gewestelijk niveau de vrachtwagenongevallen in Oost- en West-Vlaanderen of nog de ongevallen met voetgangers en fietsers in Brussel. De onderzoekers van het BIVV maken deel uit van een internationaal netwerk van specialisten op het gebied van diepteonderzoek van verkeersongevallen. Ze overleggen regelmatig over de methodes en resultaten van dit type onderzoek met vakgenoten uit Duitsland, Frankrijk, Italië, het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Zweden, en andere landen.

Het project MOTAC, dat medegefinancierd wordt door de FOD Mobiliteit, start in juni 2011 en zal beëindigd worden in december 2012.